

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

علویّات: کلمه سیصد و یکم

شرحی بر کلمات قصار حضرت علی – علیه السلام

دوشنبه ۱۷ - ۰۹ - ۱۴۴۱؛ ۲۲ - ۰۲ - ۱۳۹۹؛ ۱۱ - ۰۵ - ۲۰۲۰

علویّات: کلمه سیصد و یکم

تصدیق گمان مومن

قَالَ - عَلَيْهِ السَّلَامُ: اتَّقُوا ظُنُونَ الْمُؤْمِنِينَ فَإِنَّ اللَّهَ - تَعَالَى - جَعَلَ الْحَقَّ عَلَى أَلْسِنَتِهِمْ. (کلمات قصار،
(۳۰۱)

(او- علیه السّلام- فرمود: [خود را] پاس دارید از گمان‌های مومنین، که خدای تعالی حق را بر زبان
آنان نهاده است!)

Amir al-mu'minin, peace be upon him, said :Guard yourselves against the suspicion of the faithful, for Allah- the Sublime- has set truth on their tongues.

علویّات: کلمه سیصد و یکم

فراست مومن

• خدای متعال در قرآن کریم می فرماید:

"إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ" (۷۵: ۱۵ الحجر)

(به درستی که در آن هر آینه آیت‌ها است برای نشانه شناسان).

• رسول الله- صلی الله علیه و آله و سلم- فرمود:

"اتَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ فَإِنَّهُ يَنْظُرُ بِنُورِ اللَّهِ"

(پاس دارید خود را از فِرَاسَت مومن، که او به نور خدا می بیند).

• در حدیثی دیگر آمده است:

الْمُؤْمِنُ كَيْسٌ فَطِنٌ يَنْظُرُ بِنُورِ اللَّهِ.

علویّات: کلمه سبّی و یکم

فراست مومن

• در کشف الاسرار آمده است:

فراست بر سه وجه است: یکی- فراست تجربتی و این همه ممیزان را بود. دیگر- فراست استدلالی و این همه عاقلان را بود. سوم- فراست است به نظر دل به آن نور که مؤمن در دل دارد، چنان که مصطفی (ص) گفت: "اتَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ فَإِنَّهُ يَنْظُرُ بِنُورِ اللَّهِ". فراست تجربتی بر دیده است یا از شنیده یا به خرد دریافته. و فراست استدلالی قیاس شرعی است در دین و قیاس عقلی در غیر دین. و فراست نظری برقی است که در دل تابد و حجابها بسوزد تا لختی از آنچ غیب است برو کشف شود و این خاصیت انبیاست و صدّیقان و اولیاء. (پایان نقل)

علویّات: کلمه سیصد و یکم

گمان بنده به خدا

- [در حدیث قدسی،] می فرماید: "أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي فَلْيُظَنِّ بِي خَيْرًا" (من نزد گمان بنده ام به خود می باشم، پس باید که به من گمان نیک داشته باشد).
- از امام علی بن موسی الرضا- علیه آلاف التّحيّة و الثّناء- نقل است: "أَحْسِنِ الظَّنَّ بِاللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَقُولُ أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي إِنَّ خَيْرًا فَخَيْرًا وَ إِنَّ شَرًّا فَشَرًّا." (نیکو دارگمان با به خدا، چه خدا- عزّ و جلّ- می فرماید، "من نزد گمان بنده ام به خودم هستم، اگر خیر باشد، خیر بیند، و اگر شرّ باشد، شرّ بیند).
- در دعای ابو حمزه ثمالی: وَ أَنَا عَائِدٌ بِفَضْلِكَ هَارِبٌ مِنْكَ إِلَيْكَ مُتَنَجِّزٌ مَا وَعَدْتَ مِنَ الصَّفْحِ عَمَّنْ أَحْسَنَ بِكَ ظَنًّا إِلَهِي أَنْتَ أَوْسَعُ فَضْلاً وَ أَعْظَمُ حِلْماً مِنْ أَنْ تُقَايِسَنِي بِعَمَلِي أَوْ أَنْ تَسْتَرْلَنِي بِخَطِيئَتِي ... وَ مَا أَنَا يَا رَبِّ وَ مَا خَطَرِي هَبْنِي بِفَضْلِكَ

علویّات: کلمه سیصد و یکم

نظاره با نور الله

• مولانا، در دفتر چهارم مثنوی، بخش ۶۹:

لوح مَحْفُوظ است او را پیشوا
نه نُجوم است و نه رَمَل است و نه خواب
از پیِ روپوشِ عامه در بیان
وَحیِ دل گیرش که مَنْظَرگاهِ اوست
مُؤْمِنَا یَنْظُرُ بِنُورِ اللهِ شُدی
از چه مَحْفُوظ است؟ مَحْفُوظ از خَطَا
وحی حق والله اعلم بالصواب
وَحیِ دل گویند آن را صوفیان
چون خَطَا باشد چو دل آگاهِ اوست؟
از خَطَا و سَهْوِ ایمن آمدی

• مولی عبدالرزاق قاسانی در اصطلاحات خود، فراست را در اقسام دهگانه مقامات به اختصار چنین توضیح می دهد:

در بدایات: و صورت آن در بدایاتِ خواطر حقّ است، و منامات صادق به نور ایمان، یا فراستی است نادر که روان می شود بر زبان وحشی به خاطر ضعف یقینش و حاجت صاحبش به بیانش [تقویتش].